

ДА СЕ ИСПРАВИ НЕПРАВДАТА ВРЗ ДЕЦАТА БЕГАЛЦИ И ПРОТЕРАНИТЕ ОД ГРАЃАНСКАТА ВОЈНА ВО ГРЦИЈА

Враќање на конфискуваните имоти и на грчките државјанства - побараа децата бегалци и другите граѓани протерани од Грција, по завршувањето на Граѓанската војна во 1949 година. Барањата беа упатени и разгледани на Анкетната комисија за заштита на слободите и правата на граѓанинот при Собранието на Република Македонија, на која присуствуваа и меѓународни експерти, како и претставник од Министерството за надворешни работи. Но, прашањето е дали Македонија како држава е подготвена да застане зад овие граѓани пред меѓународните институции и да го актуелизира проблемот со протераните Македонци од Грција. Претседателот на оваа анкетна Комисија, Стојан Андов, призна дека постоеле притисоци за тоа дали сега е вистински момент за актуелизирање на ова прашање, за на крај да се одлучи дека тре-

ОД СЕДНИЦАТА НА АНКЕТНАТА КОМИСИЈА ЗА ЗАШТИТА НА СЛОБОДИТЕ И ПРАВАТА НА ГРАЃАНИНОТ

Македонија треба да го отвори Егејското прашање и со Грција најсериозно да разговара на оваа тема. Не бараме војна, туку да се седне и да се разговара, да се заземе заеднички став...

АПЛИКАЦИЈА

Од Здружението на децата бегалци од Егејскиот дел на Македонија велат дека се задоволни што конечно оваа Комисија прифатила да ја разгледа нивната претставка и во тој контекст да донесе свои заклучоци. Тие веруваат дека заклучоците ќе бидат во насока на тоа да го стимулираат Собранието на РМ да расправа и да заземе став во однос на проблемот со децата бегалци, па и пошироко во однос на признавањето на Македонците во Грција.

"Тоа што ние како Здружение на децата бегалци и останатите кои се обединети во Сојузот на здруженијата на Македонците од Егејскиот дел на Македонија сакаме да го слушнеме, мислам и дека го слушнавме, и тоа од луѓе за кои сметаме дека имаат меѓународно искуство, односно се експерти по меѓународно право. Сакаме да провериме дали нашата постапка пред

■ Пишува:
Жаклина МИТЕВСКА

ба да се проговори за овој проблем. Децата бегалци побараа Меѓународниот суд за човекови права во Стразбур да ја принуди Грција да го укине дискриминаторскиот Закон од 1985 година, со кој оваа држава дозволи во неа да се вратат само оние кои се Грци по род. Повеќето говорници дискутираа за тоа како Грција низ историјата го менувала етничкиот состав на населението на штета на Македонците. Други коментираа дека некои состојби е тешко да се променат, бидејќи сè зависи од другата страна, во конкретниот случај од Грција. Сепак, експертите порачаа дека во целиот проблем, покрај меѓународните механизми, треба да се вклучи и државата. Од МНР ветија дека ќе помогнат во комплетирањето на документацијата за Судот во Стразбур.

ДРЖАВАТА МОРА СЕ РЕШИ ЕГЕЈСКО

Поранешниот дипломат во ООН, амбасадорот Иван Тошевски рече дека Македонија пропуштила 15 години, колку што е суверена држава, пред меѓународните институции да го постави прашањето за исправање на неправдата врз децата бегалци.

"Не сум задоволен бидејќи дури пред две години се случи да биде покрената постапка пред Европскиот суд во Стразбур. Иако веќе минаа тие две години, не слушнав што се случува во Судот. Препорачу-

вам случајот да се следи дипломатски, а не да чекаме", изјави Тошевски.

"Грчката дипломатија е агресивна. Таквото однесување на Грците ми беше разбирливо, но кога ќе се јавев кај претставените во Министерството за надворешни работи за да се консултирам како да постапувам во таквите ситуации, одговорот гласаше: 'Не бранувај!', потенцира поранешниот амбасадор во Советот на Европа, Звонимир Јанкуловски.

Европскиот суд за човекови права е в ред или треба некои додатоци. Сигурно дека од ова што го слушнавме произлегува оти ние во наредните денови и месеци ќе треба нашето барање, апликацијата да ја дополниме, да ја збогатиме со нови докази, податоци. Нашата апликација е поднесена во име на Здружението на децата бегалци. Не е разјаснето што е подобро, дали да постапиме индивидуално или групно. Со стручњаците и со адвокатите ќе го решиме и тоа, ќе се дефинира која фор-

ма, кој облик е прифатлив за Судот за конечно да си го оставиме нашето право. Во секој случај оваа тематска седница покажа дека полека, но сигурно се разбива и стравот во нашата држава и кај определен број функционери кои во некои поранешни времиња поинаку мислеа, а денес веќе размислуваат дека нашите права, дерогирани од Грција се број еден и за Европа и за нашата земја, односно дека е дојдено до констатација дека Грција има направено големи гревови и мислам дека за тоа ќе треба да плати одредена цена", вели Ѓорѓи Донеvски, генерален секретар на Сојузот на здруженијата на Македонците од Егејскиот дел на Македонија.

Во апликацијата која пред две години е испратена до Судот за човекови права во Стразбур се наведени сите барања на децата бегалци, односно да се укинат прописите со кои е речено дека во Грција можат да се вратат само Грци по род. Во исто време се третирали и проблемите со имотите, државјанствата,

ПАТОТ КОН НЕИЗВЕСНОСТА

ЗОШТО СЕ ЧЕКАШЕ?

Зошто Македонците од Егејскиот дел на Македонија речиси педесеттина години чекаа да го покренат ова прашање? Дали можеби стравот кој беше всаден уште од времето на југословенската влада да не ги расипуваме односите со Грците заради Егејците, па ова прашање беше замрзнато?

"Со осамостојувањето на Македонија тој страв продолжи. Се направи истиот договор да не ги нервираме Грците, да не го покренуваме тоа прашање, да чекаме до некои подобри времиња. Меѓутоа, мислам дека така се однесуваме и од страв да се зачува ова наше парче Македонија. Грција мора да знае дека треба да се коригира во однос на човековите права и да им дозволи на протераните да се вратат. Македонија треба да го отвори ова прашање и со Грција да разговара најсериозно. Не бараме војна, туку да се седне да се разговара и да се заземе заеднички став, оти верувам дека сите Македонци од тој дел ќе бидат презадоволни ако се расправа по тоа прашање. Не смее да се заборава, вака излегува дека постарите ќе си заминат од овој свет, а помладите наводно не ги интересира ова прашање, па така сè ќе се заборава. Илузија е ако некој мисли дека моите внуци ќе си го забораваат имотот во Егејот", потенцира Донеvски.

Доколку се утврди дека имотот на Македонците од Егејскиот дел на Македонија е искористен за потребите на грчката држава, тогаш тие ќе бараат обештетување, за што постојат меѓународни прописи. Тие едноставно бараат да управуваат со своите имоти. Можеби некој сака да направи викенд-куќа на Кајмакчалан, Грамос, Вич Планина.

Од Здружението на децата бегалци најавуваат дека ќе покренат иницијатива и ќе побараат од грчките власти да им се дозволи подигнување спомен - обележја на нашите борци во Егејска Македонија.

ДА ПОМОГНЕ ДА ТО ПРАШАЊЕ

репатријацијата и посетите. Но, ставот на Здружението на децата бегалци е дека овие прашања ќе треба конкретно да се диференцираат.

"Ако се бара промена на грчките закони со кои ние сме дискриминирани, ќе се сконцентрираме на тој проблем, а за имотите веројатно ќе треба да се примени поинаква постапка. Бидејќи немаме грчко државјанство, односно тоа ни е одземено, не можеме да бараме да се промени Законот, така што веројатно Судот ќе го прифати тој дел, а

другиот дел, решавањето на прашањата за репатријацијата, државјанството, за имотите веројатно ќе мора да ги водиме преку грчките органи. Судот во Стразбур бара да сте прецизни, да знаете што барате, да знаете каде Ви се повредени правата", дополнува Донеvски.

И покрај наведените барања во апликацијата, приоритетно за децата бегалци е да им се овозможи да се вратат во родните места, да се изедначат со Грците - бегалци, на кои им беше овоз-

можно да се вратат и се вратија во родните огништа. Зошто, ако се изедначат во однос на правата, автоматски ќе им се врати државјанството, а штотим се врати, тогаш стануваат граѓани на Грција и ќе можат да си ги решаваат и другите проблеми, како што се имотно-правните односи.

Постапката во Стразбур оди многу бавно. Сè уште е во рамките на административната постапка. Се разгледува дали е во рамките на Законот, дали е во согласност со Конвенцијата за заштита на човекови права.